

Pridplata na celu god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 rov., na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Uz svaku brojku predložit ćemo molimo na uređništvo uputiti.
Neprijateljima neprimamo

God. III. U Kalači

U Četvrtak 25. Travnja 1872.

Broj 17.

ŠTA NAS ČEKA?

Kad bunjevačko-šokački rodoljub, zanešen u dubljinu bezkrajnih misli, zrelo i svestrano uzme razmatrati stanje našeg u južnoj Ugarskoj živućega roda, onda s teške tuge i nemile sudbine il da duhom klone, što se junaku nepristoji, il da mu ko iz kamena stienca vrele suze prskaju na oko gledajuće, kako žalostno i nevoljno prezren, zanemaren i propao na sirotnom domu svom uzdiše i kuka cjeloviti narod bez utjehe i pomoći; jer od neko 30. godina amo kanda ga je Bog ukleo i na vječne muke dosudio tako je ugreznuo, tako segnuo nazad, da je njegove vaje slušati i čemerne sgođe gledati, bezpristrano sudeć, puka žalost.

On neima učevne svoje matice, ote obrazovalište košnice; medju sugradjanstvom svoje domovine u nijednom stališkom razredu neima zaštitničke desnice; pokrovitelja i odvažna zagovornika u svećeniku, u učitelju, bilježniku, popečitelju, duhovnoj i svjetovnoj vladi bud u ikakvoj nadi neima; — javni mu zavodi inородni, inojezični; domaća mu obrazovališta i učilišta zapuštena, duhu njegovu odtudjena, dnevice sve togorjeg udesa kocki izstavljena; jezik mu tuđim obrlaćen, izopačen, on sam kano ukleto nebožće posvuda zapostavljen; u javnom životu za ledja Ugarske bačen; duh mu oblaci neukosti prekriljen; čut zatupljena, svejednakim dušmanskim iztiskivanjem za ubožtvo prikovana, — te mu nepreostaje drugo, van uskora skrozna propast, il milostju Božjom, čvrstim odporom i naporom, muževnom patnjom i radnjom, pobudom i odvažnom odlukom sjajnija budućnost — i vječni obstanak.

Al u ovakvih okolnostih treba orlova oka i brze uvidjavnosti, silne naprege i trsitbe za svojim, za boljim; treba rodoljubiva čuvstva i neprekidne volje; uznosita značaja, vitežka duha i srca; narodne pobude i

uzvišene misli; krepke mišice i vitežke odvažnosti; temeljne obrazovanosti i mnoge nauke; stare slave i uzkrse dike; čiste krvi, duše samonikle; gromke rieči trublje angeioske treba; — stani dakle Bunjevče! stani Šokče! stani, — odahni, — ustaj, pogledaj! udarenim korakom života su ti izbrojeni dani! u kolo silno hvataj se slavjansko!

Jest, — al hiljade preponah stoje na putu; tuđi duh, tuđja korist; tuđ jezik, — studena maćuha, — neda odahnuti ozledjenomu, ranjenomu, osakaćenomu i, na vječnu robiju dosudjenomu rodu momu! pa je li moguće, s dvojjano, neutješivo pita srce rodoljubovo, — je li moguće, u vitlanju domovske sudbine, u perjanju trgajućih se narodnih oblakah, u gustoj tmuni bezgranična neznanstva, u razvaljenom jazu zanemaranja, dje su nekošnji borioci, u taboru nepriatnom proti svojoj krvi oružje pograbili, isto si ime i rodstvo pred svietom zatajili, a siromaš Bogu i kivnomu udesu pripustili, — je li moguće, da ćemo skrajnom požrtvovnosti poštenja i imetka pronaći stazu spasenja i izvesti rod slavjanskoj Kanani?

Ej sudbino, ti nesudbovala! no tajinstvenoj misli domorodna sina crna tuga slavske steže grudi, da ćemo si, usljed riečih prvoga Jugoslavenah, udostojila me g. 1864., samim sebi ostavljeni, s četir kraja napadnuti, oslabljeni, umrtveni, na ugarskom zemljištu, — ostanemo li kakvi smo, — turiti nož u srce i izdanuti jadnu dušu; jer neradinu i nezaštićenu, neuku i zastrašenu neima pomoći, neima budućnosti bez muke i nauke, bez trieznosti i svestrane opreznosti!

Šta nas dakle čeka?

Čeka nas sve jedno te isto vrijeme, nu u vremenu razne okolnosti, radjajuće stostruke posljedice, te da neokolišam već i čitatelju i svojoj duši zadovoljim, velim: čeka nas il domala propast il narodno uzkrsnuće!

Birajmo ovo, klonimo se one, jer je vrime skrajne pogibelji i bunjevačko-šokačkoga poraza na pragu, te tko si nepomogneš sam, nepomogoše ti na sama nebesa!

U ruke dakle mač poborna duba, slavjanski vitežki rode moj! za obranu i sigurnost potomstva svoga sad il nikad valja ustati i narodni bojak biti.

Još nije prekasno, — samo nečasimo, neg djegod si koj diži se na obranu vlastite kuće i narodnosti, vlastita prava i jezika, vlastite majke i rodbine — tako vam živa Boga i majčina mlička, o vitežki Bunjevci i Šokci, što vas ima na šarenu svietu! — da nam bar ono za vieke nepogine, što nas ide od starine!

Svrnimo oko duba svoga na javne zavode u ugarskoj domovini, kako su strielami tudjinstva napereni u srce naše. Dje su nam bunjevačko-šokačke gimnazije, preparandije, realke, štamparne, knjigarne, zaklade (štipendija), — dje su nam? Ova su nam puka sprdnja, a preparandije nesnosna sablazan. Od visokih mitarah do razčejanih kordah sve što oko nas i kod nas živi, sve nas kao parie prezire; panslavizam! panslavizam! — nebilo ga! grokte, — to jim čarobno strašilo, s koga pati ne našom krivnjom već providnostju neba rodjeno i kršteno slavjanče.

Pa da je ovde kraj nevolje, stavio bih zaključnu točku; al rodoljubu neda mira savjest, uzrujana krv, dotišten duh i ojadjeno srce s toga, što ćemo iz ovakvih postupakah doživiti doskora, da od naše bunjevačko-šokačke krvi nećemo imati ni popa ni učitelja, dosljedno ni prave crkve, ni sobstvene učione, i tim si udariti put neizbježivoj propasti, — smrtni pečat o čelo.

U školu dakle, u školu, rodi moji! šalžite pomno djecu svoju; otle ju kroz riedke doduše branitelje slavenstva proturajte svimi mogućimi silami u seminarije i predarandije, dje se mora odsele i predavat i učiti i naš jezik; dje se mora buditi i širiti naš slavjanski duh, — pa ćete vremenom imati popovah i valjanih učiteljah iz porodice i drage krvi svoje!

Cerkvena i svietovna vlada dužna je naše potreboće popunjavati, jer vladati neznaci drugo, van da vlada, ne zapovieda a spava, nego napried gleda neumorna, kako će joj što sretnija biti sudbina narodah!

Bunjevce i Šokce! slavi mi Boga; čini pravo! neboj se nikoga!

Blaž.

POŠTOVANIM POPOVMA. UČITELJIMA, KOTARSKIM SUDCEM SOLGABIROVIMA. KNEZOVIMA I BILEŽNIKOM. KAO POGLAVICAM PUKA, ČAST I POŠTENJE.

Uvjeren sam kao o tom da živim, da sva ova Gospoda žele i rade o boljku puka. Ne samo u svojim zvanijama već i o svakoj prigodi koja im ruke dopane. Al baš usljed ovog uvjerenja, mislim: da im se neće srce uvredit, ako im nekoja pred oči stavim — kao takva: od kojih scienim: da bi na korist puka vanredno djelovala.

Ako ovi Gospoda, koji su za poglavice pučke ponamieštjana, u porazumku radila budu, za kratko vrieme mogu okrasit svaku občinu, i silne nevolje iz nje izgonit.

Raj zemaljski nećemo ovde nastavit, za kojim težimo, al će mo mnogom zlu put zapriečit, ako će mo ona sriedstva uporabit, koja izobražena pamet nalazi za koristna.

Buduć smo iz raja zemaljskog izgonjeni kano nevrjednne sluge, to svakojim nevoljam ni u duši ni u tielu nećemo izbignit, al će mo ih moći ukrotit.

To mi vidimo, da i oni ljudi trpe boli, i umiru koji se lieče, al to niko poreć neće: da liek običaje ukrotit bol, i da ima slučajeva u kojima ako se neličiš moraš poginit, ta ovo je tako pripcznana istina: da ako liek ne tražimo kod učena liečnika, a mi ga tražimo kod viešte bake. To nam prosti ljudi pripovidaju: da kad je Isus sa Svetim Petrom u jedno groblje unišao, reče mu: vidiš Petre, ovaj bi 5, onaj 10, a ovaj 20 godinah dulje živio da je lieka našao.

U naravi sve idje po zakonu od Boga uređenu, i kako je po dušu naredjeno: da se zla izbavlja po svetotajstvih, za tielo po liekovih, tako je neslomljiva istina: da moramo posidovat sriedstva: koja su kadra odvaljat i krotit one nevolje koje nas u društvenom žiću napadaju.

Al premdaje čovieku sloboda ostavljena da umuje i diluje, kako mu je volja, zato jedni drže: da je ova viera jedino Spasonosna, a drugi, da je ovaj liek jedino koristan, svaki po svojem nauku i izkustvu — ipak u tom su sjedinjeni: da mu viera treba duši, a tielu liek. Nedrugčie ako se nastavi pitanje o sriedstvih, kojima bi se odklonjale nevolje, to imaš mnienja za jednu vriću, al u tom se slažu: da sreću treba čudorednost, a pameti nauka.

Naravno da ih nemanjka i takvih: koji tlape o nikoj čudorednosti, koja nije iz viere izkljajala, al tima je dosta pokazati one silne varke one kradje, ko je se kod obćih i zavodnih blagajnah počinjavaju — na bradu onog poštenja — ko je se gradi na čudorednosti koju nije viera rodila. Koji čovjek vjeruje da ima gdje god na svietu čudorednosti bez viere, taj i sebe i drugog vara, ili mu je viera onog nimca Vogta koji je prije dvie godine došo u Peštu da nauči magjare da su od majmuna postali. Ako se nimcu tako dopada, nećemo mu zavidit, al o tom dobro stojim: da zdrav um jednog slaviana, ovake budalaštine nikad neće primit u svoj nepomučen mozag. Slavian je sričan vierovat: da muje Bog Sveto Evangjelie ostavio: da mu se prosvietli pamet, i uz ovu svetlost kadra bude, svaku nauku primit, koja je od Boga naredjena: da nas mudriima, umietniima i vieštiima učini. Kako već jednom rekoh: Bog je silne nauke za čovjeka ostavio, koje mu se sve stepenice razvijaju, i to sve zato: da se nevolje odgadaju, i ukrotjuju. Ta da mater nije učiteljica — diete nebi znalo ni kruha zaikat, svi štogod je nas na svietu jedni smo učitelji a drugi učenici, i to na izmienice, u njevojima okolnostima učenici budu učitelji a ovi učenicom, i to sve do groba.

(Slidi.)

D O P I S I.

U Baji 14-og Travnja. — Na moj 23-og Ožujka napisan dopis, koji je se u 14-om broju ovoga lista štampao, i u kojem se govori o našima crkveno — prosvetnim stvarima; velecinjani gosp. urednik primetio je ovo: „Šta gdje koji član diluje to se nemože pripisati ovoj arhijeriji, koja u svojem kolu učene, svietle, i razborite glave broji. Ovako stoji od riči do riči prva primedba, koju je gosp. urednik na ono rekao, di se veli „neka naša braća bunjevci vide da kakovi arhijereja imamo;“ a ne kao što gosp. urednik veli arhijeriju; jer da sam ja tako mislio, onda riči nebi imale smisla, posto se nemože reći da „kakovi arhijeriju“ već „kakovu;“ tu me dakle gosp. urednik nije razumio, ili je se ta pogreska u štampi uvukla.*)

Na drugom mistu primećuje gosp. urednik ovo: „no valjda im nije namira upropastjenje, već samo oni misle: da su okorjele stvari pouzdanie, nego one koje se sada kroje;“ a ja ću na ovu primedbu u dokaz tome, da za cilo upropastjuju narod i crkvu, (Čast i poštenje izuzetku) ovo da na vedem.

Gosp. uredniku vrlo će poznato biti, (pa neka mi dopusti da ovo i ostala jednokrva braća bunjevci i šokci upoznaju; da su naša manastirska dobra, do godine 1869. u kalugjerskim rukama bila, pa šta su doprineli narodu i narodnoj blagajni? vrlo je kratak odgovor: „nista.“**)

Na protiv, od kako je upravu narodni dobara, narodna stranka pod svoju zaštitu uzela, od to doba cveta i napriduje narodno imanje. — Za dokaz tome navešću samo nekoliko manastira koji su ne davno u narodnu blagajnu lepu svotu

*) Rada pripoznajemo da g. Dopisnika namira nije bila sav red ocrniti. Ured.

**) Toliko znamo da manastiri nisu gospodarili neodvisno. Ni koja su izostavljena sbog načela: da uvijek objectivui budemo. Ured.

čistog dohodka poslali; naima: iz Bezdina 5000 fr. iz Me-
sica 2000 fr. iz Beočina 2000 fr. iz Vojlovice 5000 fr. u
Opovu je izplaćen dug od 5000 fr. a u Krušedolu bilo je
ponavljanja oko 7000 fr. lepa svota za narodni fond; a pi-
tam ja, kada je došlo toliko novaca u narodni fond, dok su
manastirska dobra po starom upravljana bila?

Ovoliko na primedbe štovanog gosp. urednika.

A sad na stvar.

„Jednoglasni odziv, što ga nagje misao, da se u V.
Bečkereku sazove i sastane konferencija srba“ i. t. d. Tako
se počinje onaj poziv u kojem se srbi i romani na bratinski
sastanak sazivaju, da se sporazumu i o daljem pravcu, i da
stvore program po kojim bi im se valjalo na idućem ugar-
skom saboru vladati.

Pošto među braćama bunjevcima ima takovi koji bi
s dragom voljom otišli no nemogu, a ima i takovi koji ne-
mogu, a ima i takovi koji nećeju; (razumem među ovima
inteligenciju, koja se pre drži mađarštine nego li jedno
krvno braće svoje,) to bi onima prvima (dakle puku) ovo
savetovao: Tamo draga braćo gde ste u manjini složite se
sa srbima, pa ma ne bilo izgleda na pobjedu, opet kandi-
dujte onakovog čoveka koji se za narodnosti bori, da s tim
pokažete, ako drugo ne, a ono, da ste sa jednokrvnim svojim
rodom složni. Savetujete, držite zborove, vreme je tu, ne-
mojte zakašnjavati, ne mojte se otežati, i sa tim prokletim
„imamo vrijeme“ odgovarati; jer doći će 12-ti čas, a nas
će ne pripreme naći. — Delajte dakle draga braćo da se
posle ne kajete!

Još jedno, Ovdašnja crkvene obćina u smislu uredbe
srb- nar sabora iznova se obrazovala, kojoj je za predse-
dnika i opet jednoglasno štovani Gosp. Dr. Pavle Ivanović
izabran. Onaj čovek koji je se kroz toliko godina neumorno
borio, — a i bori se za narodno blagostanje, i koji od ov-
dašnji srba najviše prinaša na narodni oltar; Slava dakle
našoj svestnoj obćini, koja je tako vrstna čoveka sebi za
vogju izabrala. — Iz „Pupoljka“ Gjena P.

K a t j m a r , 11-og Travnja. Burno i kišovito vreme
iz jutra biaše, i nitko se osobitim slučajem nenadaše. Izbi več
i deveta ura prije podne. Al' na jedared nastade krika i vika
po ulici našoj, i da nebi znali, da se sabor još u Pešti bavi,
mislili bi da će biti biranje saborski poslanikah. Znajuć pako,
da se poslanici još u Pešti zabavljaju, odmah nam' na um
pade, da je za čičlo Deakova stranka iz našeg kotara skup-
štinu držat naumila. To se brez nas u obćini zgodi.

Kola do kolija dospise u obćinu našu. U prvih kolih
sedeć sam vodja, magjarsku narodsku zastavu u ruci držeći,
vodjaše Deakove stranke župnike i bilježnike, predstavnike
i knezove, sve magjare i poljodilce nemce susedski obćinah
kroz veliku ulicu naše obćine u dvor Blagor. Gospodina
Ivana Latinovića i pozdravivši ga, kano predsjednika za tim
vičaše, o biranju novog poslanika i o vrbovanju za Deakovu
stranku da, akobi i kakvo moglo biti Deakova stranka održi
pobjedu kod izborah nad protivnom strankom. Sveje to lično
bilo. Al' tko su bili ovamo pozvani? Premda naš narod
bunjevački u ovom kotaru skoro na većini stoji, ipak nisu iz
naroda našeg nitkog na skupštinu zvali, da i bunjevce bar
poslušaju. Pozvanah su bila gospoda i poljodilci nimački i
magjarski, al od bunjevaca nit' graditelja (Architecta) nit
učitelja, a kamoli poljodilca da pozovu. Al kad, treba posla-
nike birat il' kad treba kakvi teret nosit, onda su i bunjevci
dobri, onda potraže do poslednjeg koji ima pravo biranja,
samo da ih više ima i bude.

Bunjevci se svakdi uz zid pritiskaju jerbo narodna
prijatelja nenalaze ni u popu ni učitelju — ni ravnatelju
magjar ima svoje a nimac svoje učene koji ga vode na crkve-
nom i državnom polju, jedini je bunjevac i šokac — koga je
stigla sudbina pastorčeta. No al kako bi se smilovao tudjin,
kad ga svoji rodjeni priziraju. Katjmarac.

Čibrak, 14. Travnja. Dosad sam Vam pisao iz
onoga divnoga predjela baranjske županije, u kom živi

mnoštvo bunjevačko-šokačkoga i srbsko-bosanskoga roda
našega; — sudbinom pako turen među tudjinad, odsada ću
Vam se javljati iz Kurde il Čibraka sa Kapoša potoka, koj
sieće romantičnu Tolnu i gubi se Šiom u vesprimske strane.

Možda redji nu tim sladji bit će mi odziv iz ovih kra-
jevah, u kojih su prije stotine godinah danas izumrli poči-
vajuć gomilice živili slavjanski djedovi naši. Praunuci nji-
hovi žalibože nebaštine od njih drugo do slavjanske krvne
korenike obučene atilom, te Svetićah, Pravićah, Ivanah,
Maronićah i. t. d. prizimena, koja su kano vjekoviti ostanci
slavenskim rodoljubom danas živi svjedoci poriekla našega.
Budi volja Božja! jer i sam neumrli Gundulić pjeva:

Bez pomoći višnje s nebi

Svieta 'e stvarnos sviem bjeguća:

Satiru se sama u sebi

Silna carstva i moguća;

a kamo li ne narod, koji je kroz vjekove usred ljutih dušma-
nah napa tan životu si smrtni dosudio dan?

Teško je rodoljubivomu srcu u čoporu protivnikah; al
tu je borbeni slavenski duh nalik pravjekomu dubu, koji je
tim čvršći i postojniji, čim je bura žešća i treskovitija. Ro-
doljubivi Slavjan nesmie da naliči dimnjačaru, koji je sav
savet garav dok dospije dimnjaku (badži, odžaku) do vrha;
vrline i zasluge dignut ga imaju na dostojanstva, ako ih nije
položio Krstu pod noge niz propelo i neište od svieta ništa
do od Boga dušu. On negleda samo na sadašnjost ko židov,
— u njegovoj pameti je poviestna prošlost, a pred očima
mu daleka budućnost, da od zla spasi sebe i koleno svoje.
— Pa jer ovako djedovi naši ovih krajevah nisu pomišljali,
koje čudo da su propali, a njihova mjesta Magjari i Švabe
zaokupili.

U našem kotaru ustaje kandidat Iv. Döry, pa se nada
i prodrieti; zato će se u srezu pinchehljskom dići čibraški
vlastelin Skender bar. Jesenski, muž, vele, pošten i popu-
laran, koj se pismeno odrekao udarati proti Döriju. On stoji
s programom većine na poprištu. Pa si sad mislite, kad do-
lazi iz Pešte poučen i ponukan, pa još ostaje od dešnjaka
polutan, kako kukavno mora da stoji vlada i Deakova
stranka!

Na koncu će se ipak izjediniti, pa zato velim: umno
i mudro, pošteno i odvažno slavjanski ugarski sokolovi!
Prokleta mu izdajnička duša, koj se ma po kom i ma i čim
od slavenskoga svoga roda odciepi i zavesti dade! Ni Bog
drugo nezahitjeva, van pošteno i pravo!

Jučer se je ovršilo novačenje sudčije tomašinske.

Biranje knezovah u Kurdi i Čibraku, mojih selih,
obavilo se prošla četvrtka. Ono me nezanima; jer nezasića
nit u djelokrug moj, niti roda moga.

Prije tri tjedna upao je u Kapoš Jozip Farkaš, brdjan
dobrokežki, vraćajuć se od naravi već ponešto smušen, a ta-
danje noći pijan, iz krčme u klet (podrum, pivnicu) na no-
čište, pa 5. o. m. pred podne splonuo vodom doplivao pod
Čibrak. Kurdanski ga Švabe vidili plivajuća s pod mosta
kapoškoga, no neuhvatili, neg pustili niz vodu.

Topljenik je opisan i u okolo objavljen, te drugi dan
iza objave dodje mu iz Dobrekese (Dobrokoza) nekoliko rod-
jakah s kukavnom ženom na ukop. Da ste vidili, rodi moji!
kako se srdio čibraški Švabo, kad sam pokojnoga kukavca
sahranjivao u njegovu groblju, rekli biste: je li moguće da
se dvie narodnosti kurdske župe, magjarska naima i nje-
mačka, toli mrze među sobom? Na život i smrt ide jedna
proti drugoj; nu je bezdvojbeno da će danas sutra magjar-
ska podleći švabskoj. Magjar se oslanja na svoje starinstvo,
al koja fajda kad ga je razkalašenostju proigrao! Njemu
je u Kurdi stara crkva, u kojoj se zmiye i gušteri, sove i
žabe gnjiezde, dobra; a Švabu tjera da si gradi na Kapošu
novu. Al Švabo neduguje crkvi 6000 fr. ko Magjar; on zah-
tjeva povratak novacah za gradnju Božjega hrama, pa će
doskora sud dosuditi: novci se imaju izplatiti i nova crkva
graditi, ma poginulo u župi magjarsko pleme, no neka se
zato, brinu poglavice, samo mi ti. Dobri rode! vjeruj

i ufaj, ufaj i trpi, trpi i radi i ljubi — ljubi iskrnjega, a osobito Slavjana brata svojega!

Blaž.

R A Z N E V I S T I.

— Presvietlo Carsko-Kraljevsko Dvoro 18. Trav. priselilo se u Beč.

— Nj. Veličanstvo premilostivi Kralj je odlučio: poplavljene zemlje Bačke Banata i Arada previsokim okom pregledati i siromahom utihu primiti: putovat će na parobrodu iz Pešte i na više postojah Dunavski viernih svojih podahnikah srdačni pozdrav premilostivo primiti. Naime ova riedka srića dopastje i Kalačanom i Bajcem — ako se dnevnik nepromiene to će 5-og Svibnja kod Malog Stapara: slušat pod šatorom svečanu Misu kojuće Nj. Excellencia kalački nadbiskup uz svietlu podvorbu održat, tom prilikom će se posvetit poso onog prokopa koji će se podruštvu G. Thüra Generala počat kopati. Odud će Nj. Veličanstvo putovat k Bečeju- Kikindi- Temišvaru i Aradu. Novie viesti i Čongrad žalostno opisuju i Tisa je svoje vode izlila, pa sitve mnoge utopila.

— Nikid an smo javili da se Hrvatskoj velika pogibel priti, buduć je i B. Rauch razban u Pest Budimu na degovoru bio, kad se vićalo o postupanju vladinim kod izbora Saborskog, a sad štiamo: iz Obzora da je G. Lonyaia kanio u parlamentu Ugarskom oprati crnilo G. B. Raucha te se nije uztrućavao sumnjičiti o pravednosti zakonite izreke dvajuh suda — što je u pravnom svietu nećuveno, jerbo nijedna vlada nije smila sudačke izreke se dotaknuti, buduć bi se ovakim obhadjanjem sva pravna sgrada srušila.

— Pruska Vlada kori šlezke učitelje što su zamenarili nimački jezik, i ovaj im strogo nalaže. Šbilja nezna ta vlada da će ondašnji gubitak dvostruko naknadit našo preparandie, gdje svaki mora učit nimački, al hoćel tko i slavski naučit o tom baš nitko netare glave, ta slavian trpi učitelje — i kojimu neznađu jezika, — al ne tako mudri švabo.

— Svaki Slavian mora da se prije dade oblit vodom nego što magjarske novine u ruke uzme „Sz. Egyh.“ piše o rumanii i kad se romanom popriet s čordom pruskom nadomeće: onda t. j. ako bi rumani smili pokazat da su gospodari kod svoje kuće, — izdat će svoj adut — nimački Machiavell, oće reći Bismarck, ako pak on miša karte — dobit sigurno neće slavenskim narodom pripadat.

— Ako bi mi time naše crnilo oprali, onda bi kazali, da ima i u Englezah mnogo diece koji nepohadjaju škulu, al buduć će ipak ostat istinom: da su slavieni najmanje uz Škule prionili, to ćemo samo izpisat: da u Londonu idju u škulu 400,000 diece, al je 176,000 nepolaze medju kojima se nalazi 80,000 koji neznađu uzroka, radi čega neidju, škulsko povirenstvo je naredilo: da se opet za 100,000 diece škole zidjaju. No ako englezi moraju da uče danjom, to nama treba i noćom učiti dah dostignemo u znanosti.

— Iz Pomeranie pruska pokraina, i knježestva Meklenburgok, izseljavaju ljudi velikim brojem, da izbignu pukom siromaštvu. To su bili Slavieni, prus je im jezik oteo i u nemštinu jih utopio, što već priko 100 godinah čini u Posenu i Gnezenu s poljacih. Puk kojem otmu jezik izgubi sriedstvo uma i razuma, postane neuk i pripane siromaštvu, znali bi obćine imenovat ovakve u Magjarskoj.

— Turska Porta popušta ministar Mahmud Paša izjavlja: da će se Sakar i Malı zvonik Srbii povratiti. Europevske Vlade nisu mogle na toliku tursku nepravednost oči začepit.

TRGOVINA I OBRTNOST.

* Subotica 19. Travnja. Tok vrmena je kod nas vrlo povoljan, usivi su prilično dobri, rastenje je vrlo veselo, voće je dobro cvalo a i na lozi pokaznje se, da će

groždja dovoljno biti. Na voću samo pokazuje se, kao da bi malo ova hladnoća — a niki opet pripisuju tako zvanom medenoj rosi — lišće oprljila, što ćemo tek kasnije, dok vrime većma zagrije pravo stvar upoznatı moći. Za sada u obće možemo kako sa vrmenom tako i sa poljskim proizvodima biti zadovoljni. Ove okolnosti ne mogu ostati bez ikakvog utiska i na samu prodaju rane, pošto mlogi gazde koji su prodaju rane povlačili natrag, vidimo da ovu proturuju; i stoga je na današnjim trgu mlogo rane bilo, sve u većim teretima. U prvi mah držala se rana vrlo na cini, no kad kupci po tu cinu kupovati nisu htili, to su prodaveci prinudjeni bili ovu i jeftinije trgovcima dati. Za to je danas i bila cina na trgu vrlo različita, koju označujemo: žito 5—5 fr. 80 nov. raž 2 fr. 80 n. — 3 fr. ječam 2 fr. 20—30 n. zob 1 fr. 60—70 n. kukuruz 3—3 fr. 50 n. muarika 4 fr. 80 n. — 5 fr. 60. n. a. vr. požunac.

Cinjenik Pešta 20. Travnja. Vuna prošaste nedilje nije se prodavala. Varivo. Kaša 2 fr. 80 n. — 3 fr. mir. Mak modrikast 12 fr. Sinj. 10 fr. Muhar 5—5 fr. 25 n. bio grah 4 fr. 50 n. — 5 fr. djum. mž. Grašak 6—7 fr. Sočivo 4—7 fr. Konap sime 3 fr. 60 n. Svinji magj. srbs. 280—360 n. 32¹/₂—33³/₄ n. niže vrst. 32¹/₂ n. za izvoz 34 n. Mast bez suda 35¹/₂ fr. sa sudom 37—37¹/₂ fr. Loj 28—29 fr. Šljive bosans. u ardov. 9¹/₄—9¹/₂ fr. u žak 8³/₄—9¹/₂ fr. srbs. u ardov. 8¹/₂ fr. u žak 8 fr. Med žučkast 19—21 fr. bio 22¹/₂—23 fr. Vosak 90¹/₂—91 fr. Paprika utučena 18—20 fr. sriednje vrsti. Šišarice sried. 11 fr. za prve išću 13—13¹/₂ fr. srbs. 9¹/₂—10¹/₂ fr. — Kože neuč. srbs. turs. 140—152 fr. 102 kom. jagu. rumun. 105—102 kom. kožie srbs. i rum. 160—168 fr. 102 kom. Marveće ugars. volov. 35—38 fr. par pešt. kravie 29—30 fr. sjab. krav. 24—25 fr. nimač. volov. 76—78 fr. mž. nimač. krav. 76—88 fr. mž. Suhe amerik. 88—81 fr. osoljene 43—44 fr.

CINA RANE. Pešta, 20. Travnja. Čisto žito banatsko: 81 n. 6 fr. 35—45 nov. 87 n. 7 fr. 15—20 nov. tisansko, peštansko stol.-biogr. 81 n. 6 fr. 40—50 n. 87 n. 7 fr. 20—25 n. bačvansko 81 n. 6 fr. 35—45 n. 84 n. 6 fr. 85—95 n. Raž 78—79 n. 3 fr. 70—75 n. Ječam 66—68 n. 2 fr. 60—70 n. Zob 45—48 n. 1 fr. 90—95 n. Kukuruz mir. 4 fr. 30—40 n. Proja 82 n. 3 fr. 10—20 nov.

Visina vode dunavske.

Pešta 22-og Travnja: 7' — nad 0. raste.
Požun 22-og Travnja: 5' 1" nad 0. opada.
Vrieme ugodno žito falično.

Poruke urodničtva.

Gučja Gora: G. J. Č. Sricno je do ruke došlo. — U Zagorje: Uvrstićemo. — Bač: G. P. To nije falinga, al je velika šteta — što klica nije izkljajala, valjda nije imala nježne ruke. Zao nam je što u Baču nedobivaju redovito novine — molim da putem pošte reklamirate, otvoreno pismo neplaća se, da im možemo naknaditi. — Cetinje: I jedno i drugo bitiće man drago.

OBJAVA.

Opština Staro Bečejska putem Oferta koji će se 20. Aprila otvoriti, a do 18. Aprila do uveće dolaziti, iz

2. Maja 30.
daje 660,000 cigalja i 3,600 centi Kreča dobrog Kvaliteta onome koji najmanje ište. Poduzimatelji dužni su 10% Pišmanluk položiti, a s tim i dovoljno sigurnosti pokazati. Svaki svoj Ofert neka izvoli uputiti Predsedniku crkvene Opštine, kod koga se i Uslovija viditi mogu.

Mita Zorić s. r.
Perovogja.

Gjorgje Jovanović s. r.
Predsednik.